

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-žekovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—. Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kakšne bodo naše občine?

V javnosti se množijo vesti, da se bo začelo z združevanjem občin, to se pravi, da se bodo dve ali več malih občin združile v veliko občino. Velika občina bi torej bil cilj, ki bi se ostvaril v bližnji bodočnosti. Te vesti niso še-le od včeraj. Pojavljale so se že tudi lansko leto. Ko je šlo za presnovno državne uprave in ljudske samouprave, so nekateri mislili, da bo z njo tudi prišla reorganizacija občin. Lansko leto, in sicer 26. septembra, je ljubljansko »Jutro« napovedalo: »Računati moramo s tem, da se bo tudi v ljubljanski in mariborski oblasti izvršila morda že v toku letošnje jeseni komasacija, ki bo mnogo malih občin spojila v večje občinske edinice, odnosno izvedla ponekod potrebna zaokroženja občinskih teritorijev.«

»Jutrovo« prerokovanje se še ni izpolnilo. Pretekla je jesen, pretekli so že skoro trije njej sledeči letni časi, in komasacija (zložitev, združitev) malih občin v večje občinske edinice se še ni izvršila niti ni prišlo do »potrebni« zaokroženj občinskih teritorijev (ozemlja). Toda kar še ni, se lahko zgodi. V zadnjem času se širijo vesti, da se bo to zgodilo in baje kmalu zgodilo.

»Jutro« je torej na stališču, da so zaokroženja občinskega ozemlja »potrebna«, da se torej komasacija občin naj izvrši. O tej »potrebnosti« bi se dalo dosti govoriti. Stari Rimljanj so imeli znani pregovor: »Quot capita, tot sensus« — kolikor glav, toliko mišljenj. Toliko glede na teritorialni (ozemski) obseg občin vladajo razna mišljenja. Nikakor ni res, da bi samo po ozemskem obsegu in številu prebivalcev velike občine bile upravičene ter primerne za dosego občinskih ciljev in namenov. Tudi ozemsko male občine se dajo zagovarjati, ker so sposobne za izvršitev nalog svojega lastnega delokroga. Za dosego večjih nalog in izvršitev obsežnejših podvzetij so sicer finančno prešibke, toda v to svrhu dobro služi dogovor med sosednimi občinami za izvršitev del in naprav, ki so v korist ne samo eni, marveč večjemu številu občin. V takih vprašanjih mora tudi nastopiti dejavnost višjih in teritorialno »zaokroženih« edinic, kakor so okraji, pokrajine, banovina,

Kar pa pride pri občinah v prvi vrsti v poštev, ni vprašanje, ali so občine velike ali majhne, marveč je dejstvo, da so občine poleg družin najprvotnejša oblika v občestvo združenih ljudi, ki stanujejo v kakem kraju. Občine so torej naravne tvorbe socialnega življenja. Kar se tiče naših slovenskih občin, je treba poudariti, da so to svoje tvorbe našega ljudstva, v davni nastale iz gospodarskih, političnih in socialnih potreb ljudstva. Niso torej ustanove vcepljene v naš ljudski organizem od tujih vplivov in činiteljev, marveč so produkt domačih razmer. So torej zgodovinske tvorbe. V njih in z njimi je naše ljudstvo napredovalo, v njih in z njihovo pomočjo bojevalo težke boje za narodni obstanek proti premočnemu tujerodnemu osvojevalcu, ki je hotel ljudstvo ponemčiti ali italijančiti. Naše občine so bile naše narodnostne trdnjave.

Ker so občine, kakor so sedaj, ljudske tvorbe, se ne more reči, da želi ljudstvo v obče njihovo spremembo, da želi, ako vzamemo »Jutrovo« izraz, njihovo »komasacijo«. Ako jo kje želi, so tamkaj tehtni razlogi, ki naj se upoštevajo. Nasplošno pa se ne more trditi, da ljudstvo takšno združitev želi. To je zahteva činiteljev, ki stojijo nad občinami. Nekaj pa je, kar ljudstvo želi, namreč to, naj bi se ga vprašalo ali in kako naj se izvrši takšna združitev. Niso v vseh pokrajinah naše države enaka ljudska naselja. Ponekod so velike vasi, ki štejejo tisoč in več prebivalcev. Takim razmeram so velike občine prikladne. V Sloveniji pa po večini tako velikih vasi ni, marveč je veliko pa manjših vasi in pa razkropljene hiše s posestvi. Iz teh razmer so nastale naše slovenske občine. Če bi se torej postavilo za vse enako obvezno zakonito načelo, da mora vsaka občina šteti dva, tri ali celo štiritisoč prebivalcev, bi to v Sloveniji povzročilo jako velike spremembe. Za obseg takšnih občin večinoma ne bi zadostoval obseg posameznih župnij, marveč bi ena sama takšna velika občina obsegala po dve, tri in morda celo več župnij. Kaj bi takšna »zaokroženja« občinskih teritorijev pomenjala za ljudstvo, naj pomislijo posebno tisti, ki se jih v prvi vrsti tiče. Ali bodo tudi trške in majhne mest-

ne občine postale »komasacije« in del »zaokroženih« večjih občin? Je težnja nekaterih krogov, naj se te majhne trške občine takšne, kakršne so, naj se torej ne podvržejo »zaokroževalni« operaciji. Tej težnji je dal izraza omenjeni članek v »Jutru« z dne 26. septembra lanskega leta, ko je z ozirom na te občine izjavil: »Bila bi največja pogreška, ako bi se jih skušalo utopiti v okolcah z deloma čisto drugimi gospodarskimi in socialnimi interesi. Tu se ne bi pridobilo nič, nasprotno bi se izzvale škodljive borbe, ki bi delasposobnost tako povečanih občin znatno oslabile, a ne povečale.« »Jutro« dosedaj tega svojega mišljenja, ki smo ga takoj v »Slov. Gospodarju« zavrnil, ni spremenilo, je torej še vedno na tem stališču. Njegovo stališče je to-le: Ako se male kmetске občine združijo v večje, je to »potrebno zaokroženje«, ako pa bi se mala trška in mestna občina združila z okoliškimi kmetskimi občinami, bi to bila škodljiva »utopitev« v okolici. Torej drugo merilo za kmeta, drugo pa za tržana. Kar se tiče trških občin na slovenskem štajerskem, je treba naglasiti, da so po večini bile gnezda nemškutarije ter da še tudi danes ponekod pomagajo k umetnemu vzdrževanju nemškutarstva.

Stvarno in nepristransko smo zopet obrazložili svoje mnenje o vprašanju občin in njihove organizacije. Storili smo to že večkrat. Vprav v tem je dokaz, kako važno je to vprašanje. V tem vprašanju gre za stvar, ki globoko sega v življenje našega ljudstva, osobito našega kmetjskega ljudstva ter se tiče njegovih socialnih, prometnih in gospodarskih interesov. Naše ljudstvo je zrastle s svojimi občinami ter zato občuti vsako utripanje v občinskem življenju. Zato pa je tudi za vsako spreminjanje treba čim večjega premisleka.

Gospodarska posvetovanja v Sinajl.
Smo že poročali, da se bodo vršila v Romuniji v Sinajl gospodarska posvetovanja med našo in romunsko državo. Tretja država Male antante Čehoslovaška tokrat ni bila zastopana. Sinajska posvetovanja so končana. Naš trgovinski in kmetijski minister sta